

BẢN TIN

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

SỐ 4.2024

TIN TỨC SỰ KIỆN

01 Xây dựng 04 luật sửa đổi về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo năm 2024

02 Thành phố Hồ Chí Minh: lên kế hoạch hỗ trợ gần 2.000 dự án đổi mới, khởi nghiệp sáng tạo giai đoạn 2024 - 2028

03 Nâng cao kỹ năng số cho phụ nữ trẻ khởi nghiệp

04 Quỹ ngoại rót vốn 5,1 triệu USD vào Đông Nam Á, Việt Nam có 4 startup

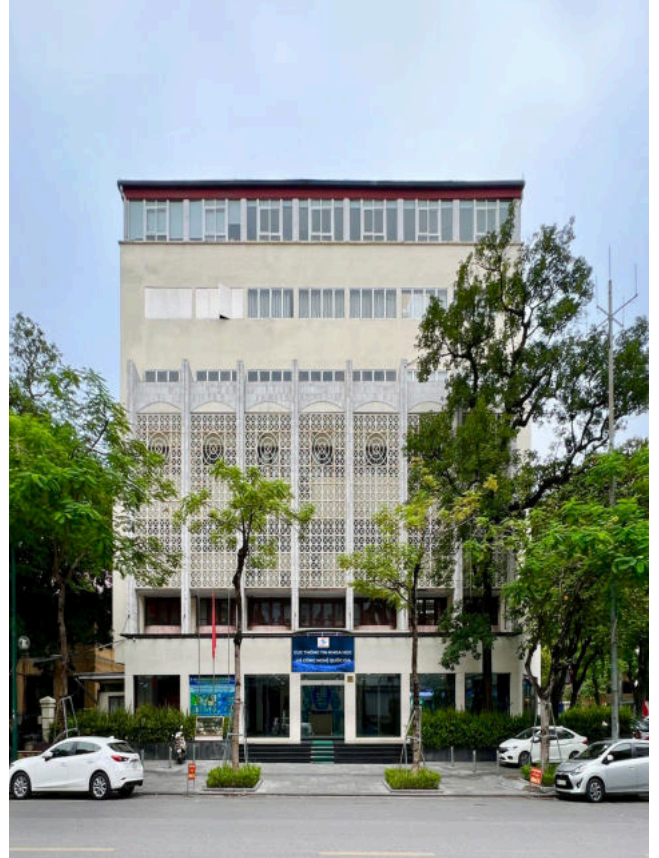
KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

05 ONE DX - Giải pháp chuyển đổi số cho ngân hàng nhỏ và vừa

06 Indonesia: tiếng nói từ hệ sinh thái khởi nghiệp

XU HƯỚNG CÔNG NGHỆ

07 AI cảnh báo thể hệ lừa đảo tài chính mới

CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

24 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tel: (024) 38262718

XÂY DỰNG 04 LUẬT SỬA ĐỔI VỀ KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ VÀ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO NĂM 2024

Bộ Khoa học và Công nghệ cho biết trong năm 2024 sẽ tập trung hoàn thiện thể chế, pháp luật để thúc đẩy khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Theo ông Đỗ Thành Long, Chánh văn phòng Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ đã xây dựng chương trình hành động thực hiện các Nghị quyết của Ban chấp hành TƯ, của Bộ Chính trị, xác định hoàn thiện thể chế và pháp luật của ngành được xem là "nhiệm vụ căn cốt" của năm 2024. Theo đó, Bộ sẽ tập trung xây dựng luật/lập đề nghị xây dựng 04 Luật sửa đổi, bổ sung.

Đầu tiên, sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tiêu chuẩn và Quy chuẩn kỹ thuật, trình Chính phủ trong tháng 01/2024; trình Quốc hội xem xét tại Kỳ họp thứ 7 Quốc hội Khóa XV (tháng 5/2024), nhằm

mục đích thể chế hóa, tạo thuận lợi để huy động, phân bổ và sử dụng có hiệu quả các nguồn lực, thúc đẩy đầu tư, sản xuất kinh doanh.

Các điều chỉnh bảo đảm hệ thống tiêu chuẩn và quy chuẩn kỹ thuật phục vụ hiệu quả quản lý nhà nước, hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp; bảo đảm an toàn, vệ sinh, môi trường, sức khỏe con người; góp phần tạo lập môi trường đầu tư, kinh doanh lành mạnh.

Thứ hai, Luật Khoa học và Công nghệ, qua 10 năm triển khai, đã phát huy vai trò quan trọng trong việc tạo hành lang pháp lý đầy đủ, thống nhất và

đồng bộ cho việc tiếp tục đổi mới mạnh mẽ, đồng bộ tổ chức, cơ chế quản lý, cơ chế hoạt động KH&CN. Tuy nhiên, trong quá trình triển khai bộc lộ một số điểm tồn tại, trong đó, quy định về tổ chức khoa học và công nghệ công lập chưa thể hiện khả năng tự chủ của tổ chức, hiệu quả hoạt động còn chưa tương xứng; quy định các chức danh về khoa học và công nghệ chưa đầy đủ và phù hợp với thực tiễn; còn thiếu quy định về đạo đức trong nghiên cứu, rủi ro trong nghiên cứu... Vì vậy, Luật sẽ được sửa đổi, bổ sung các quy định phù hợp với thực tiễn quản lý và bảo đảm các điều kiện để khoa học và công nghệ đóng vai trò là quốc sách hàng đầu.

Thứ ba, sửa đổi, bổ sung Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hóa. Luật này đã được ban hành và triển khai 15 năm. Trong đó, 5 nhóm chính sách còn những điểm bất cập như: xác định sản phẩm hàng hóa nhóm 2 và hoạt động kiểm tra chất lượng sản phẩm hàng hóa; ứng dụng công nghệ trong quản lý chất lượng, truy xuất nguồn gốc sản phẩm hàng hóa; thúc đẩy hội nhập quốc tế và triển khai đầy đủ các cam kết quốc tế; tăng cường tính hiệu quả hoạt động quản lý chất lượng sản phẩm hàng hóa. Từ thực trạng trên, Luật sẽ được điều chỉnh, sửa đổi để phù hợp thực tế hơn.

Thứ tư là sửa đổi Luật Năng lượng nguyên tử. Bộ Luật này đã ban hành 15 năm. Tuy nhiên, theo thông tin Thứ trưởng Khoa học và Công nghệ Trần Hồng Thái cho biết tại hội thảo tổng kết, đánh giá tình hình thực hiện chính sách, pháp luật năng lượng nguyên tử hồi tháng 11/2023, Luật "có nhiều điểm không còn phù hợp với bối cảnh trong nước và quốc tế", đặc biệt là rong bối cảnh phát triển nhanh chóng của khoa học và công nghệ, công nghệ bức xạ, công nghệ hạt nhân và việc sửa đổi, bổ sung của nhiều đạo luật có liên quan đến việc thi hành Luật Năng lượng nguyên tử phát sinh chồng chéo trong chức năng quản lý của một số bộ ngành.

Những điểm vướng mắc này sẽ được điều chỉnh và đăng ký vào Chương trình xây dựng Luật, pháp lệnh năm 2025 của Quốc hội Khóa XV.

Ngoài 4 bộ luật trên, Bộ Khoa học và Công nghệ cũng sửa đổi, bổ sung một số nghị định liên quan đến quy định về đầu tư và cơ chế tài chính trong hoạt động khoa học và công nghệ, trình Chính phủ tháng 6/2024. Điều chỉnh này kỳ vọng sẽ tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc trong đấu thầu, thanh quyết toán; khơi thông nguồn lực tài chính ngoài nhà nước cho hoạt động khoa học và công nghệ trong giai đoạn tới.

Nghị định về cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm của tổ chức khoa học và công nghệ công lập sẽ trình Chính phủ tháng 11/2024. Nghị định này được điều chỉnh theo hướng tạo điều kiện thuận lợi và tăng cường trách nhiệm, tính chủ động, năng động, sáng tạo của các tổ chức khoa học và công nghệ công lập và thủ trưởng các tổ chức này.

Trong khi đó, Nghị định về đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp sáng tạo cũng được Bộ Khoa học và Công nghệ xây dựng trình Chính phủ nhằm tạo khuôn khổ pháp lý để tạo sự thống nhất và đồng bộ trong cơ chế, chính sách.

Cuối cùng, Nghị định sửa đổi, bổ sung về hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Chuyển giao công nghệ, trình Chính phủ tháng 12/2024./.

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH LÊN KẾ HOẠCH HỖ TRỢ GẦN 2.000 DỰ ÁN ĐỔI MỚI, KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO GIAI ĐOẠN 2024 - 2028

Thành phố Hồ Chí Minh (TP. HCM) đang lên kế hoạch tổ chức các lớp tập huấn về hình thức và nội dung hỗ trợ cho các tổ chức khoa học và công nghệ, trung tâm đổi mới sáng tạo, tổ chức trung gian hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, cơ sở giáo dục, viện nghiên cứu có hoạt động hỗ trợ đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo và các tổ chức khác có liên quan trên địa bàn.

UBND TP. HCM vừa ban hành kế hoạch 433/KH-UBND triển khai các chính sách hỗ trợ dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo giai đoạn 2024 - 2028. Theo đó, TP. HCM đặt mục tiêu đến năm 2028, sẽ hỗ trợ hơn 1.000 dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo ở giai đoạn tiền ươm tạo; hơn 700 dự án ở giai đoạn ươm tạo và hơn 200 dự án ở giai đoạn tăng tốc tiếp cận với các nhà tư mao hiểm.

Để thực hiện mục tiêu này, thành phố đã tổ chức các lớp tập huấn cho các tổ chức khoa học và công nghệ, trung tâm đổi mới sáng tạo, tổ chức trung gian hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, cơ sở giáo dục, viện nghiên cứu có hoạt động hỗ trợ đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo và các tổ chức khác có liên quan trên địa bàn TP. HCM (gọi tắt là các Tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo) về hình thức và nội dung hỗ trợ cho các dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo.

Bên cạnh đó, tổ chức tập huấn các chính sách, phương thức triển khai thực hiện, định hướng nội dung đổi mới sáng tạo cho các cơ quan quản lý Nhà nước được giao kinh phí thực hiện các chính sách hỗ trợ cho các dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo. Mặt khác, tổ chức triển khai hỗ trợ các dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo hàng năm; Tổ chức các lớp tập huấn cho các Sở ban ngành, UBND TP. Thủ Đức, quận, huyện và các đơn

vị có liên quan về cách thức thực hiện chính sách hỗ trợ; Xây dựng sổ tay hướng dẫn triển khai các chính sách hỗ trợ cho các dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo. Đặc biệt, công tác tổ chức hỗ trợ ứng dụng và thử nghiệm các giải pháp, sản phẩm, dịch vụ đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo. TP. HCM sẽ hỗ trợ các giải pháp, sản phẩm, dịch vụ đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo được ứng dụng và đánh giá khả năng triển khai trong môi trường thực tế theo hình thức thực hiện nhiệm vụ khoa học và công nghệ. Sở Khoa học và Công nghệ sẽ là cơ quan chủ trì.

Cùng với đó, tổ chức triển khai hỗ trợ các dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo hàng năm; Tổ chức hỗ trợ ứng dụng và thử nghiệm các giải pháp, sản phẩm, dịch vụ đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo; Kết nối cho các dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo...

Ngoài ra, UBND Thành phố cũng yêu cầu về vấn đề truyền thông về các cuộc thi đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo; các giải pháp, sản phẩm, dịch vụ đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo từ các dự án được hỗ trợ tại các cuộc thi trên các phương tiện đại chúng website, fanpage, báo online, mạng xã hội, ... cùng các chính sách hỗ trợ cho các dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo tại thành phố Hồ Chí Minh./.

30 học viên xuất sắc nhất đã có cơ hội gặp gỡ, trình bày và thảo luận để hoàn thiện dự án nhóm và dự án cá nhân với đại diện UNDP.

NÂNG CAO KỸ NĂNG SỐ CHO PHỤ NỮ TRẺ KHỞI NGHIỆP

Ngày 29/1, tại Toà nhà Xanh Một Liên hợp quốc, Hà Nội, đã diễn ra Lễ tổng kết Chương trình đào tạo Empower Her Tech - Nâng cao kỹ năng số cho phụ nữ trẻ khởi nghiệp. Sự kiện nhằm góp phần xây dựng một cộng đồng phụ nữ trẻ khởi nghiệp, đồng thời hỗ trợ và truyền cảm hứng học tập về kỹ năng số cho những thanh niên khởi nghiệp khác.

Với cam kết thúc đẩy chuyển đổi số, Việt Nam triển khai “Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” được Thủ tướng phê duyệt năm 2020, tập trung chủ yếu vào ba trụ cột: Chính phủ số, kinh tế số và xã hội số.

Tuy nhận được cam kết và hỗ trợ từ các cơ quan nhà nước cùng các thành phần trong hệ sinh thái, quá trình chuyển đổi số và nâng cao năng lực số cho nguồn nhân lực tại Việt Nam vẫn tồn tại nhiều thách thức, trong đó có sự phức tạp của các công nghệ

mới nổi như Trí tuệ Nhân tạo (AI) cũng như khoảng cách về giới trong lĩnh vực công nghệ số còn khá lớn. Ngoài ra, theo nghiên cứu của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, cơ hội tiếp cận và sử dụng nguồn lực số của phụ nữ Việt Nam hạn chế hơn so với nam giới. Điều này cản trở việc phụ nữ tận dụng các nguồn lực số cho mục đích học tập và công việc.

Nhận thức được thực trạng trên, UNDP đã phối hợp cùng Alobase tổ chức Chương trình đào tạo “Empower Her Tech - Nâng cao kỹ năng số cho phụ

nữ trẻ khởi nghiệp” nhằm mục đích nâng cao kỹ năng số cho những nữ doanh nhân trẻ và phụ nữ trong độ tuổi 18-35 có ý tưởng khởi nghiệp phi công nghệ. Bên cạnh đó, Chương trình cũng đem lại những kiến thức cơ bản về Trí tuệ nhân tạo (AI) và các công nghệ kỹ thuật số 4.0 cần thiết để phụ nữ trẻ có thể cải thiện hiệu suất công việc và mang lại lợi ích cho doanh nghiệp của mình.

Bà Ramla Khalidi - Trưởng đại diện thường trú UNDP tại Việt Nam - phát biểu tại sự kiện.

Bà Ramla Khalidi, Trưởng đại diện thường trú UNDP tại Việt Nam, đã gửi lời chúc mừng tới các nữ doanh nhân trẻ đầy triển vọng đã tham gia chương trình. Bà chia sẻ: “Chương trình đào tạo Empower Her Tech là một đóng góp nhỏ của chúng tôi nhằm

thu hẹp khoảng cách giới trong lĩnh vực công nghệ số. Đây là những bước thiết thực trong nỗ lực xây dựng kỹ năng kỹ thuật số và nâng cao năng lực lãnh đạo, đồng thời là bước đột phá để đưa doanh nghiệp lên một tầm cao mới, thúc đẩy sự phát triển bền vững cho tất cả mọi người”.

Tại sự kiện, 30 học viên xuất sắc nhất đã có cơ hội gặp gỡ, trình bày và thảo luận để hoàn thiện dự án nhóm và dự án cá nhân với đại diện Chương trình Phát triển của Liên hợp quốc (UNDP) tại Việt Nam, cùng nhiều khách mời từ các tổ chức đối tác và các thanh niên khởi nghiệp.

Trong thời gian tới, Chương trình đào tạo Empower Her Tech sẽ tiếp tục và hướng đến xây dựng cộng đồng doanh nhân trẻ là phụ nữ, hỗ trợ lan tỏa và thúc đẩy phong trào áp dụng công nghệ để nâng cao hiệu quả kinh doanh của mình.

Ngoài ra, cuốn cẩm nang hướng dẫn về các học phần Canva, trí tuệ nhân tạo tạo sinh (generative AI) và công cụ khởi tạo website Wix cũng sẽ được phát hành nhằm nhân rộng kết quả của Chương trình đào tạo này tại các cơ sở giáo dục và đào tạo ở Việt Nam, từ đó, tạo điều kiện cho tất cả thanh niên, bất kể giới tính, có thể tận dụng các cơ hội của thời đại kỹ thuật số./.

Chính thức phát động vào ngày 15/12/2023, Chương trình đào tạo Empower Her Tech đã nhận được nhiều sự quan tâm của phụ nữ trẻ cùng gần 300 đơn đăng ký tham gia từ khắp các tỉnh thành trên cả nước. Sau vòng tuyển chọn hồ sơ, 60 học viên được lựa chọn, bao gồm phụ nữ trẻ từ các cộng đồng yếu thế như người khuyết tật, người dân tộc thiểu số, cộng đồng LGBTIQ+.

Các học viên đã trải qua 10 buổi học về các học phần nâng cao kỹ năng số gồm ứng dụng Wix (công cụ khởi tạo website không cần lập trình), công nghệ trí tuệ nhân tạo khởi sinh (Generative AI) và Canva (công cụ thiết kế dành cho dân không chuyên). Xuyên suốt khoá học, chương trình đã nhận về nhiều phản hồi tích cực từ phía học viên, giảng viên và giúp ích cho công việc kinh doanh của phụ nữ trẻ khởi nghiệp tại Việt Nam.

Đội ngũ các nhà sáng lập startup thăm văn phòng Antler tại Việt Nam.

QUỸ NGOẠI RÓT VỐN 5,1 TRIỆU USD VÀO ĐÔNG NAM Á, VIỆT NAM CÓ 4 STARTUP

Quỹ đầu tư mạo hiểm Antler vừa công bố khoản tài trợ hạt giống trị giá 5,1 triệu USD (khoảng 125 tỉ đồng) vào giai đoạn đầu của 37 startup trong khu vực Đông Nam Á, trong đó, có 4 startup của Việt Nam.

Theo đó, 4 startup Việt được đầu tư là Barely Skin, flaex, Naki và Upbrand. Tuy không tiết lộ con số cụ thể, nhưng theo đại diện của Antler, đây là số tiền hạt giống được đầu tư nhiều nhất của quỹ này từ trước đến nay trong khu vực, hỗ trợ các nhà khởi nghiệp công nghệ thế hệ mới tại Đông Nam Á.

Danh mục các lĩnh vực của startup được đầu tư trải dài đến 19 lĩnh vực, từ AI, B2B SaaS (phần mềm doanh nghiệp với doanh nghiệp dưới dạng dịch vụ) đến Fintech và công nghệ chăm sóc sức khỏe.

Trong đó, startup Barely Skin mang đến giải pháp

điều trị da theo từng cá nhân, cung cấp tư vấn trực tuyến và các sản phẩm chăm sóc da dành riêng cho mỗi khách hàng.

Startup flaex phát triển một sàn giao dịch ký quỹ phi tập trung, tận dụng tính thanh khoản của các giao thức cho vay (người dùng gửi tiền hoặc tài sản số của họ vào một hệ thống thông qua các khoản vay) để đưa ra mức giá cạnh tranh cho các nhà giao dịch.

Trong khi đó, nền tảng giúp thế hệ Gen Z tạo ra những người bạn AI phù hợp với nhu cầu và tính cách của họ được startup Naki xây dựng và phát

triển nhằm mang lại trải nghiệm tương tác cá nhân hóa và độc đáo.

Thương hiệu D2C (hình thức bán hàng trực tiếp từ nhà sản xuất đến người tiêu dùng) Upbrand phát triển nền tảng hỗ trợ thương mại điện tử cho các nhà sản xuất thời trang địa phương, cung cấp các dịch vụ tiên tiến và thông tin về thị trường, giúp họ phát triển thành những thương hiệu toàn cầu.

Với tư cách là nhà đầu tư ở nhiều giai đoạn của startup, đồng sáng lập và đối tác điều hành Antler khu vực châu Á - ông Jussi Salovaara đánh giá cao tiềm năng to lớn của các công ty khởi nghiệp giai đoạn đầu ở Đông Nam Á. Ông cho biết Antler rất hứng thú vào giai đoạn tiền hạt giống, đặc biệt là vào các startup về AI và công nghệ 4.0 nhằm giải quyết các thách thức sâu xa hơn, cũng như thay đổi cách mô hình và dữ liệu được chuyển sang sản phẩm hữu hình. Ông khẳng định Antler sẽ giúp các nhà khởi nghiệp thiết lập nền tảng vững chắc để xây dựng mô hình kinh doanh bền vững và thúc đẩy sự đổi mới lâu dài trong hệ sinh thái công nghệ toàn cầu.

Theo Antler, việc đầu tư sớm vào startup ở giai đoạn đầu giúp quỹ đầu tư xác định và thúc đẩy các xu hướng mới nổi với nhiều tiềm năng trong tương lai. Antler đưa ra 3 xu hướng đó bao gồm:m

Một là, sự chuyển dịch sang Vertical AI (AI theo chiều dọc). Trong bối cảnh trí tuệ nhân tạo tiếp tục

phát triển và các giải pháp đang được tối ưu hoá cho các ngành cụ thể, Antler dự báo sẽ có một làn sóng công nghệ AI thứ hai vào năm 2024. Khi đó, các doanh nghiệp sẽ tiếp cận với trí tuệ nhân tạo theo chiều dọc, hướng đến phát triển bền vững hơn, đặc biệt là trong lĩnh vực truyền thông, quản lý vòng đời khách hàng và tích hợp mô hình ngôn ngữ lớn (LLM). Số startup trong vòng này thuộc lĩnh vực AI chiếm tới 34%.

Hai là, sự trỗi dậy của công nghệ 4.0 ở Đông Nam Á. Công nghệ 3.0 được thúc đẩy bởi lĩnh vực sản xuất và hiện có tiềm năng thúc đẩy tất cả các lĩnh vực khác. Các nguyên tắc cốt lõi về tính kết nối, quyết định dựa trên dữ liệu và tự động hóa đang ngày càng được áp dụng cho các lĩnh vực phi kỹ thuật số truyền thống như xây dựng, giao thông vận tải và chăm sóc sức khỏe. Startup Barely Skin (đến từ Việt Nam) cũng nằm trong xu hướng này.

Ba là, xây dựng giải pháp địa phương có khả năng mở rộng toàn cầu. Với nền kinh tế kỹ thuật số toàn cầu dự kiến đạt 17,5 tỷ USD vào năm 2025, các công ty khởi nghiệp mới đang phát triển các sản phẩm phục vụ nhu cầu địa phương ở Đông Nam Á, trong khi vẫn duy trì tiềm năng mở rộng toàn cầu. Những lĩnh vực tiềm năng bao gồm Fintech, truyền thông, hoạt động kinh doanh... Ba startup Việt Nam là Flaex, Upbrand, Naki nằm trong xu hướng này./.

Antler là quỹ đầu tư khởi nghiệp toàn cầu hỗ trợ cho các nhà khởi nghiệp từ giai đoạn đầu tiên. Thành lập từ năm 2018, Antler đã đầu tư vào hơn 900 công ty khởi nghiệp thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau. Mục tiêu đến năm 2030, Antler đầu tư vào 6000 công ty startup, góp phần thúc đẩy đổi mới tích cực trên bản đồ khởi nghiệp toàn cầu.

Trong khi đó, Việt Nam đang nổi lên nhanh chóng với vai trò là một trung tâm đổi mới sáng tạo tại Đông Nam Á. Khoản đầu tư đáng kể của Antler vào khu vực này thể hiện sự tin tưởng mạnh mẽ vào các nhà sáng lập tại Đông Nam Á nói chung cũng như Việt Nam nói riêng.

Cùng với sự kiên cường và khéo léo, các nhà sáng lập Việt Nam đã và đang bứt phá, chinh phục các thử thách mới”, ông Erik Jonsson, đối tác điều hành của Antler Việt Nam, nhận xét.

ONE DX - GIẢI PHÁP CHUYỂN ĐỔI SỐ CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA

Trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4, đặc biệt là trong thời kỳ dịch bệnh diễn ra phức tạp như vừa qua, chuyển đổi số đã trở thành một trong những nhu cầu cấp thiết của mọi doanh nghiệp. Với quy mô vừa và nhỏ, kinh phí quản lý hạn chế, các doanh nghiệp vừa và nhỏ (SMEs) gặp rất nhiều rào cản trong quá trình chuyển đổi. Thấu hiểu được điều đó, VNPT Technology đã nhanh chóng bắt tay vào nghiên cứu phát triển nền tảng chuyển đổi số ONE DX - giải pháp hỗ trợ kết nối giúp các doanh nghiệp SMEs tiếp cận với các dịch vụ điện toán đám mây để thực hiện chuyển đổi số một cách dễ dàng và thuận tiện.

Đáp án cho bài toán của doanh nghiệp nhỏ và vừa

Ngày nay, chuyển đổi số không còn là một xu hướng, mà đã là những chương trình hành động cụ thể thông qua việc ứng dụng công nghệ số vào vận hành doanh nghiệp, nhằm giải quyết những bài toán tối ưu hoạt động sản xuất kinh doanh hoặc tạo ra những mô hình kinh doanh mới. Dù đã có nhiều doanh nghiệp thành công trong việc chuyển đổi này, thế nhưng vẫn còn đó rất nhiều doanh nghiệp đang khó khăn trong việc tiếp cận công nghệ một cách đầy đủ và toàn diện, đặc biệt là với những doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Trong bối cảnh đó, nền tảng hợp nhất công nghệ chuyển đổi số ONE DX ra đời nhằm mục đích hỗ trợ các tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân trong việc thực hiện chuyển đổi số, thông qua việc cung cấp một

nền tảng duy nhất nơi các doanh nghiệp có thể tiếp cận được đa dạng sản phẩm dịch vụ số từ nhiều nhà cung cấp khác nhau. Tại Việt Nam, ONE DX là một trong những nền tảng chuyển đổi số SMEs hướng đến mục tiêu kết nối và phát huy sức mạnh cộng đồng, cùng xây dựng hệ sinh thái dịch vụ chuyển đổi số cho doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Nền tảng ONE DX được nghiên cứu phát triển bởi VNPT Technology - đơn vị thành viên của Tập đoàn Bưu chính Viễn thông Việt Nam - VNPT, hoàn toàn do người Việt Nam làm chủ. Nền tảng ONE DX hội tụ các nền tảng công nghệ hiện đại và kiến trúc tiên tiến như: điện toán đám mây, kiến trúc dịch vụ nhỏ - Microservices, hồ dữ liệu - Enterprise Data Lake, trí tuệ nhân tạo (AI), học máy (Machine Learning) và các công nghệ đảm bảo an toàn bảo mật thông tin hàng đầu của Trung tâm an toàn thông tin VNPT (VNPT SOC)...

Nền tảng hợp nhất công nghệ chuyển đổi số ONE DX được triển khai thương mại hóa hướng đến tập khách hàng doanh nghiệp vừa và nhỏ tại Việt Nam với tên gọi oneSME (<https://onesme.vn/enterprise>). Các sản phẩm dịch vụ trên nền tảng ONE DX được phân loại theo từng loại hình dịch vụ gồm: dịch vụ viễn thông, giá trị gia tăng; hạ tầng; quản trị doanh nghiệp; giao dịch điện tử; phần mềm chuyên ngành; gói tích hợp ưu đãi; phần mềm hợp

tác. Với nền tảng ONE DX, khách hàng sẽ được tiếp cận toàn bộ các giải pháp viễn thông, công nghệ thông tin phục vụ công tác chuyển đổi số, giúp tăng hiệu quả sản xuất kinh doanh, đem lại sự phát triển cho các doanh nghiệp trên không gian số, giúp phát triển nền kinh tế số và hướng tới một quốc gia số.

Ông Nguyễn Thanh Hải, Giám đốc Trung tâm Sản phẩm và Giải pháp, Công ty VNPT Technology.

Ông Nguyễn Thanh Hải (Giám đốc Trung tâm Sản phẩm và Giải pháp - VNPT Technology) cho biết: “Giải pháp ONE DX tập trung để chuyển đổi số cho SMEs. Hiện nay đối với SMEs, vấn đề lớn nhất là cần một sản phẩm, công cụ dễ sử dụng, đơn giản và dễ triển khai. Với tiêu chí đó, sản phẩm sử dụng ứng dụng điện toán đám mây (cloud) là rất phù hợp. Tuy nhiên, với các doanh nghiệp hiện nay rất khó khăn trong việc lựa chọn các sản phẩm dịch vụ để có thể chuyển đổi toàn bộ các hoạt động của mình, đó là rào cản rất lớn để các doanh nghiệp tìm được các nhà cung cấp để giải quyết các vấn đề, và ONE DX có thể giải quyết bài toán này”.

ONE DX và những ưu điểm nổi bật

ONE DX Platform không chỉ cung cấp cho các doanh nghiệp nền tảng mà đơn vị cần để tạo các website thương mại điện tử mới. Nền tảng này cũng đi kèm với bộ API, SDK và bộ thư viện thiết kế mẫu (ngôn ngữ thiết kế của nền tảng), cho phép các nhà phát triển ứng dụng không chỉ tạo ra các công cụ hỗ

trợ cho đặc thù của đơn vị vận hành sàn giao dịch mà còn có thể lập trình các ứng dụng mới dành cho người tiêu dùng.

Sàn giao dịch là một nền tảng để người mua và người bán cùng gặp nhau trên một môi trường số. Điều đặc biệt là sàn giao dịch ONE DX cung cấp khả năng hỗ trợ nhiều phân khúc khách hàng khác nhau như cá nhân, hộ kinh doanh và doanh nghiệp, hỗ trợ tích hợp với nhiều nhà cung cấp và các loại sản phẩm khác nhau (SaaS, IaaS, PaaS & Hàng hóa vật chất). Và cung cấp dịch vụ cho tất cả các ngành nghề của doanh nghiệp như giáo dục, y tế, tài chính, ngân hàng, logistics, bán lẻ... Giải pháp sàn giao dịch ONE DX cũng hỗ trợ nhiều loại mô hình kinh doanh: B2B, B2C, IoT và Unified Marketplace.

Đặc biệt, ngoài vai trò là một nền tảng thương mại điện tử, ONE DX còn là một nền tảng công nghệ nơi các lập trình viên có thể tạo các ứng dụng tương thích với nền tảng một cách nhanh chóng bằng cách sử dụng các công cụ do nền tảng cung cấp.

So với các sản phẩm quốc tế, VNPT hiện có thế mạnh là nhà cung cấp đi đầu sản phẩm viễn thông - công nghệ thông tin. Trong đó có các dòng sản phẩm phục vụ theo yêu cầu của các cơ quan quản lý nhà nước như Cơ quan Thuế, Kho bạc Nhà nước, Cơ quan Bảo hiểm xã hội... Đây là những đơn vị yêu cầu cao về mặt chất lượng sản phẩm cũng như tính kết nối về hệ thống giữa hệ thống quản lý của cơ quan Nhà nước với hệ thống quản lý dịch vụ của các nhà cung cấp dịch vụ. Vì vậy, so với các sản phẩm quốc tế khác cùng loại, ONE DX cung cấp đầy đủ các sản phẩm viễn thông - công nghệ thông tin mà các cơ quan quản lý Nhà nước yêu cầu.

Còn ở trong nước, hiện có nhiều nhà cung cấp các sản phẩm cùng loại với ONE DX, đều có website để cung cấp cho khách hàng những sản phẩm viễn thông - công nghệ thông tin như: hóa đơn điện tử, chữ ký số, kê khai bảo hiểm xã hội... Tuy

ONE DX - Chia sẻ an toàn Kết nối dữ liệu giữa các Sản phẩm dịch vụ

ONE DX hướng đến 3 đối tượng để thực hiện chuyển đổi số.

nhiên, đa phần các trang website đều chỉ cung cấp cho khách hàng theo hình thức Order service (tức là khách hàng có nhu cầu về dòng sản phẩm/dịch vụ nào thì để lại thông tin, sau đó sẽ có nhân sự tiếp cận để liên hệ, tư vấn và cung cấp dịch vụ cho khách hàng. Với hình thức này, thời gian cung cấp sản phẩm dịch vụ có thể kéo dài từ 1-5 ngày tùy vào loại hình sản phẩm dịch vụ). Trong khi đó, ONE DX bổ sung cho khách hàng hình thức cung cấp dịch vụ theo hướng online toàn trình, vì vậy, khách hàng hoàn toàn có thể đăng ký mua sản phẩm dịch vụ và hệ thống tự động khởi tạo tài khoản và phản hồi lại để khách hàng trong khoảng thời gian từ 1-5 phút tùy từng loại hình dịch vụ. Việc áp dụng hình thức cung cấp này giúp khách hàng nhanh chóng được cung cấp và sử dụng dịch vụ, gia tăng tiện ích và trải nghiệm khách hàng.

Ngoài ra, trong khi các sản phẩm cùng loại chủ yếu tập trung vào việc cung cấp các sản phẩm viễn thông - công nghệ thông tin cho khách hàng với các sản phẩm cùng thương hiệu thì với ONE DX, hệ

thống cho phép tích hợp các sản phẩm của nhà cung cấp khác không cùng thương hiệu với mục tiêu đáp ứng đa dạng nhu cầu của khách hàng trên mọi mặt của hoạt động sản xuất kinh doanh.

Hiện, nền tảng ONE DX đã hoàn thành tích hợp mở rộng với trên 30 hệ thống ứng dụng khác trong hệ sinh thái VNPT nhằm cung cấp đầy đủ các dịch vụ cốt lõi cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ, đang hoàn thiện tích hợp với các đối tác công nghệ có dịch vụ tiện ích cho SMEs. Đồng thời, có thể tích hợp với các ứng dụng dịch vụ SaaS và cung cấp các API để các nhà phát triển, các doanh nghiệp công nghệ có ứng dụng dịch vụ phát triển tích hợp ứng dụng lên nền tảng. Bên cạnh đó, ONE DX có thể tích hợp với các hệ cơ sở dữ liệu khác nhau như: Oracle, MySQL, Postgres, MS SQL... Đồng thời tích hợp với các hệ thống xác thực tập trung như LDAP (OpenLDAP, OpenDS, Active Directory...). Nền tảng ONE DX được xây dựng với mục tiêu trở thành một Sàn thương mại điện tử, là nơi không chỉ bán các sản phẩm của VNPT mà còn là nơi mà các

nhà cung cấp khác có cùng đối tượng khách hàng mục tiêu thực hiện triển khai bán hàng.

Nền tảng chuyển đổi số ONE DX được vinh danh tại hạng mục “Sản phẩm, Dịch vụ, Giải pháp, công nghệ số tiêu biểu”.

Mục tiêu đến năm 2025, nền tảng ONE DX sẽ chiếm tối thiểu 30% sản lượng bán hàng online các dịch vụ công nghệ thông tin trên toàn quốc. Các sản phẩm mũi nhọn như hóa đơn điện tử, chữ ký số, kê khai bảo hiểm xã hội, SmartCA sẽ được triển khai 100% qua kênh online thay vì hình thức bán offline như hiện nay.

Việc nghiên cứu và phát triển thành công nền tảng ONE DX có ý nghĩa quan trọng trong quá trình chuyển đổi số. Ngoài lợi ích về mặt kinh tế dành cho các doanh nghiệp SMEs như dễ dàng lựa chọn sử dụng các công cụ quản trị doanh nghiệp sẵn có với

chi phí hợp lý, không phụ thuộc nhà cung cấp dịch vụ được cung cấp công cụ để chuyển biến quy trình nghiệp vụ theo nhu cầu riêng của doanh nghiệp, One DX còn giúp các nhà cung cấp dịch vụ dễ dàng tiếp cận khách hàng, rút ngắn thời gian đưa sản phẩm ra thị trường bằng cách sử dụng bộ công cụ phát triển sẵn có của nền tảng.

Bà Trần Thị Băng Tâm, Phó Giám đốc kinh doanh VNPT Technology cho biết: “ONE DX cho phép kết nối phát triển hệ sinh thái ICT của Việt Nam, cung cấp các phẩm dịch vụ cho các nhà cung cấp dịch vụ khác nhau, cả trong và ngoài VNPT, đưa ra một bộ các giải pháp đầy đủ, toàn diện cho doanh nghiệp SMEs để doanh nghiệp có thể chủ động nhìn được lộ trình chuyển đổi số của mình, từ đó, từng bước áp dụng dịch vụ phù hợp, đồng hành cùng với quá trình phát triển của doanh nghiệp.

One DX của VNPT Technology đã vinh dự dành giải thưởng Sao Khuê năm 2021 cho nhóm các nền tảng chuyển đổi số và xuất sắc vượt qua nhiều dự án để dành giải Ba Giải thưởng Nhân tài Đất Việt năm 2023 lĩnh vực Công nghệ số. Những giải thưởng trên là sự ghi nhận của cộng đồng, các doanh nghiệp, từ đó, tạo động lực để ONE DX vươn xa hơn./.

Minh Phượng
(tổng hợp)

Giải thưởng Nhân tài Đất Việt (NTĐV) năm 2023 do Hội Khuyến học Việt Nam chủ trì, cùng sự chỉ đạo của Ban Tuyên giáo Trung ương và sự phối hợp tổ chức của: Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Khoa học công nghệ, Bộ Y tế, Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Lao động Thương binh xã hội, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, Tập đoàn Bưu chính Viễn thông Việt Nam (VNPT).

Với chủ đề “Kết nối dữ liệu - Kiến tạo giá trị”, lĩnh vực Công nghệ số là lĩnh vực cốt lõi của giải thưởng Nhân tài Đất Việt, được Bộ Thông tin và Truyền thông trực tiếp chỉ đạo, Tập đoàn VNPT đồng hành tổ chức.

INDONESIA: TIẾNG NÓI TỪ HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP (PHẦN CUỐI)

Trong vài năm trở lại đây, Indonesia đã vươn lên trở thành nền kinh tế nổi bật và là điểm nóng kinh doanh và đổi mới, thu hút mạnh mẽ sự chú ý và tài trợ từ nhiều nhà đầu tư trên toàn thế giới... Indonesia đã thiết lập một hệ sinh thái cho các công ty khởi nghiệp công nghệ. Hầu hết các hợp phần đã được phát triển trong 5 năm qua, đây là khung thời gian tương tự như các quốc gia khác trong khu vực. Tuy nhiên, thách thức đặt ra cần phải hiểu rõ điều gì mang lại hiệu quả tốt nhất cũng như điều chỉnh và cải tiến các biện pháp hỗ trợ.

Các chương trình và chính sách của Chính phủ

Nhìn chung, các chương trình của Chính phủ do nhiều Bộ thực hiện trong 5 năm qua mang tính chất hỗ trợ. Những chương trình này đã góp phần nâng cao nhận thức, khuyến khích sự tham gia cũng như nuôi dưỡng ước mơ khởi nghiệp của giới trẻ. Trong số những chương trình, các cơ sở ươm tạo doanh nghiệp đánh giá cao các chương trình CPPBT và PPBT (Hộp 2) của Bộ Nghiên cứu và Công nghệ (Kemenristek) và Cơ quan Nghiên cứu và Đổi mới Quốc gia (Badan Riset dan Inovasi Nasional [BRIN]). Những chương trình này đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp của các vườn ươm, trường đại học và chính quyền địa phương. Bên cạnh đó, Bộ Truyền thông và Công nghệ thông tin (Kemenkominfo) cũng cung cấp

Chương trình Kỹ thuật số khởi nghiệp Gerakan Nasional 1000, Chương trình Next Indonesia Unicorns (NextICorn) và Chương trình Startup Studio Indonesia. Trong khi đó, Bộ Công nghiệp cung cấp chương trình Startup4Industry.

Về mặt chính sách, quy định, các startup thường gặp khó khăn trong quá trình đăng ký sản phẩm mới, nguyên nhân là do các danh mục sản phẩm không tồn tại trong hệ thống chứng nhận tiêu chuẩn quốc gia. Nhiều doanh nghiệp bày tỏ kỳ vọng vào việc Chính phủ nước này ban hành Luật số 11/2020 về Tạo việc làm. Họ cho rằng điều này sẽ góp phần thúc đẩy hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp (ví dụ: nói lỏng các hạn chế trong việc tuyển dụng nhân tài nước ngoài, giảm yêu cầu về vốn thanh toán đối với các công ty khởi nghiệp ở các đặc khu kinh tế), nói lỏng hạn chế đối với đầu tư nước ngoài vào lĩnh vực giáo dục).

Mục tiêu của khung chính sách pháp lý/cơ chế thử nghiệm dành cho doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo (khung pháp lý/ cơ chế sandbox) là nhằm hỗ trợ đổi mới, nâng cao cạnh tranh cũng như đạt được sự hòa nhập tài chính. Dưới sự giám sát của ngân hàng trung ương, một công ty về dịch vụ tiền điện tử và ví điện tử có thể thử nghiệm các cải tiến ở sản phẩm của mình trong môi trường được người dùng thực sử dụng (live environment). Trong khi đó, vào năm 2018, OJK đã bắt đầu thực hiện cơ chế thử

Hộp 2. Phương pháp tiếp cận hẹp hoặc rộng để lựa chọn hỗ trợ các công ty khởi nghiệp.

Năm 2015, Indonesia triển khai hai chương trình, một chương trình dành cho các công ty tiền khởi nghiệp (Chương trình tài trợ tiền khởi nghiệp dựa trên công nghệ - CPPBT) và chương trình PPBT dành cho các công ty khởi nghiệp (Chương trình tài trợ khởi nghiệp dựa trên công nghệ). 200 dự án đăng ký tham gia có tiềm năng đã được chấp nhận. Những công ty khởi nghiệp này đã được cấp vốn và được một vườn ươm hỗ trợ. Khoảng 25% số tiền cấp cho các công ty khởi nghiệp CPPBT đã được chuyển cho vườn ươm. Trên thực tế, hai chương trình này đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy quá trình ươm mầm khởi nghiệp, tuy nhiên, cũng phải đối mặt với một số khó khăn, thách thức.

Thách thức đầu tiên đó là, trong giai đoạn 2015 - 2019, tỷ lệ chuyển đổi thành công của các công ty khởi nghiệp từ CPPBT sang PPBT rất thấp, chỉ chiếm 11%. Thứ hai, các chương trình này tập trung vào các vườn ươm và không bao gồm các chương trình tăng tốc khởi nghiệp, cũng như không hình thành mạng lưới với vốn đầu tư mạo hiểm và các nhà đầu tư khác. Thứ ba, mục tiêu họ nhắm đến là nhiều công ty khởi nghiệp, điều này có thể dẫn đến trường hợp đưa vào vườn ươm một vài (hoặc nhiều) công ty không có khả năng phát triển.

Điểm cuối cùng đặc biệt khó khăn đối với những người lập kế hoạch chương trình. Việc nhiều doanh nghiệp đăng ký tham gia được hỗ trợ được coi là tín hiệu tích cực, giúp thúc đẩy sự hòa nhập kinh tế và có thể có tác động rộng rãi. Tuy nhiên, như đã lưu ý trước đó, nhiều trường hợp công ty khởi nghiệp khó có khả năng tồn tại có thể được đưa vào vườn ươm. Mặt khác, theo cách thức tiếp cận hẹp hơn, sự cạnh tranh có thể sẽ dẫn đến thực tế là số lượng ứng viên có thể ít nhưng chất lượng của họ lại cao. Cách thức tiếp cận này gần giống với cách các nhà đầu tư mạo hiểm sử dụng khi quyết định đầu tư.

Năm 2020, hai chương trình này đã được đổi tên và gộp thành một chương trình mới, Startup Innovation Indonesia. Cho đến nay, nhiều nỗ lực đã được thực hiện để giải quyết những mối lo ngại trước đó, đặc biệt là việc hỗ trợ và liên kết với nhiều tác nhân hơn trong hệ sinh thái.

nghiệm để huy động vốn từ cộng đồng và cho vay ngang hàng. Sau 12 tháng hoặc thậm chí chưa đến 12 tháng, cơ quan quản lý sẽ xem xét việc có hay không cấp giấy phép kinh doanh cho công ty.

Bộ Công nghệ Thông tin và Truyền thông Indonesia đánh giá việc áp dụng cơ chế thử nghiệm trong các ngành ngoài fintech và đặc biệt ưu tiên lĩnh vực công nghệ y tế (healthtech). Healthtech là lĩnh vực mà sự đổi mới trong doanh nghiệp có thể

mang lại rủi ro cao cho người tiêu dùng, vì vậy, cũng được xem phù hợp nhất để áp dụng cơ chế thử nghiệm. Có thể kể đến việc các nhà nghiên cứu tại Trung tâm Bác sĩ Nhiệt đới tại Đại học Gajah Mada đang khám phá những cơ hội và thách thức của cơ chế sandbox nhằm hỗ trợ phòng ngừa trong bệnh sốt rét.

Ngoài Indonesia, Bộ Y tế Singapore đã tạo ra một cơ chế thử nghiệm cho lĩnh vực y tế từ xa vào

năm 2020. Trong lĩnh vực công nghệ nông nghiệp, những người ủng hộ việc áp dụng cơ chế sandbox trong các lĩnh vực khác cho rằng đổi mới sáng tạo có thể là nhân tố giúp thúc đẩy nông nghiệp. Bộ Thương mại và Công nghiệp và các cơ quan như Cơ quan Thực phẩm Singapore và Enterprise Singapore sẽ thiết lập và áp dụng cơ chế sandbox cho các trang trại nông sản thực phẩm. Ngoài ra, edtech cũng có khả năng là lĩnh vực được xem xét áp dụng. Tuy nhiên, lợi ích đem lại phụ thuộc rất nhiều vào cách thức xây dựng, triển khai và giám sát cơ chế sandbox. Theo đó, một nghiên cứu về các công ty fintech đã có kinh nghiệm áp dụng cơ chế sandbox ở Vương quốc Anh cho thấy lợi ích có thể rất đáng kể, nhưng hầu hết các công ty khởi nghiệp đều không lường trước được gánh nặng mà có thể họ sẽ phải trải qua.

Những người sáng lập, đội ngũ và tài năng

Việc một công ty khởi nghiệp tồn tại hay thất bại phụ thuộc phần lớn vào năng lực của những người sáng lập. Những đặc điểm quan trọng nhất cần có ở người sáng lập bao gồm tầm nhìn, niềm đam mê, sự kiên trì và tinh thần kinh doanh. Mặc dù các yếu tố hệ sinh thái bên ngoài công ty khởi nghiệp có ý nghĩa đáng kể, nhưng vai trò quan trọng của những người sáng lập được xem là yếu tố quyết định. Hơn nữa, những người sáng lập thường kết nối và là thành viên của nhóm nòng cốt, chịu trách nhiệm về phát triển công nghệ, thiết kế sản phẩm, quản lý, tiếp thị và các yếu tố khác. Chất lượng của nhóm và kỹ năng làm việc nhóm của các thành viên trong nhóm dưới sự lãnh đạo của những người sáng lập quyết định sự tồn tại, tính bền vững và thành công của hình thức đầu tư liên doanh (venture).

Một khía cạnh quan trọng trong năng lực của người sáng lập là kinh nghiệm. Các chương trình ươm tạo và tăng tốc khởi nghiệp đóng vai trò hỗ trợ sự phát triển của khởi nghiệp. Tuy nhiên, sức ảnh

hưởng của những yếu tố này được đánh giá không bằng phẩm chất của chính những người sáng lập startup. Ngày nay, rất nhiều công ty khởi nghiệp đang được thành lập bởi những người có kinh nghiệm trong lĩnh vực này, hoặc có trường hợp, một số người kỳ cựu, trước đây có thể đã từng làm việc cho một doanh nghiệp Kỳ Lân.

Phần lớn nguyên nhân dẫn đến tỷ lệ thành công ở mức thấp của các vườn ươm đại học là do người đầu tư là những sinh viên mới tốt nghiệp, chưa có nhiều kinh nghiệm trong điều hành doanh nghiệp. Ngày nay, những người sáng lập các công ty khởi nghiệp mới phát triển đa số là cựu nhân viên đã từng có thời gian và kinh nghiệm làm việc trong một doanh nghiệp Kỳ Lân. Đây được coi là lợi thế bởi trước khi bắt đầu phát triển công ty khởi nghiệp, họ đã có thời gian làm quen với văn hóa và môi trường của ngành.

Hầu hết những người sáng lập thành công đều ở độ tuổi khoảng 40 và do đó, họ đã tích lũy được kinh nghiệm trong những năm đầu phát triển doanh nghiệp. Các nhà đầu tư có thể nhanh chóng biết liệu người sáng lập có kinh nghiệm hay không và đây sẽ là yếu tố quan trọng cần cân nhắc khi đánh giá yêu cầu tài trợ.

Người sáng lập cần có tầm nhìn rõ ràng chứ không chỉ chạy theo xu hướng “kinh doanh hàng ngày như”. Với tầm nhìn về những gì họ muốn đạt

được, những người sáng lập tạo ra một nhóm. Ban đầu, nhóm có thể chỉ bao gồm những người sáng lập, sau đó, họ mở rộng quy mô thông qua hình thức tuyển dụng nhân sự nhằm thúc đẩy các lĩnh vực chính của doanh nghiệp. Đối với các nhà đầu tư, việc tạo ra và duy trì một đội ngũ vững chắc cũng quan trọng như chính chất lượng sản phẩm của công ty họ.

Tiêu chí đầu tiên để một nhà đầu tư quyết định tài trợ một doanh nghiệp là nhìn vào phẩm chất của người sáng lập và đội ngũ của họ. Những (đặc điểm) tính cách cần có ở những người này là sự nhiệt tình, khả năng làm việc nhóm, tôn trọng lẫn nhau và cam kết. Bên cạnh đó, nhóm cần có tầm nhìn chung, với sự tin tưởng và cam kết lẫn nhau để đảm bảo sự đoàn kết và gắn kết của nhóm. Một đội nhóm cho dù có gắn kết, vững chắc ở thời điểm ban đầu thì cũng vẫn có thể có nguy cơ tan rã khi có những vấn đề phát sinh liên quan đến tiền bạc hay lợi nhuận. Để duy trì sự gắn kết và tin cậy lẫn nhau, doanh nghiệp phải được quản lý một cách minh bạch. Trên thực tế, đã có rất nhiều trường hợp công ty khởi nghiệp thất bại chỉ vì nhóm tan rã.

Mỗi thành viên trong nhóm mang đến những kỹ năng và kiến thức chuyên môn khác nhau. Một đội nhóm lý tưởng là một đội có những kỹ năng bổ sung cho nhau. Một nhóm nếu chỉ tập hợp các chuyên gia về công nghệ và đổi mới thì sẽ dễ gặp thất bại. Họ có thể rất xuất sắc trong chuyên môn, nhưng nếu

không bán được sản phẩm thì mọi nỗ lực sẽ trở nên vô ích.

Ngoài ra, kỹ năng quản lý cũng rất cần thiết. Các công ty khởi nghiệp chắc chắn sẽ thất bại nếu không thể phân bổ cũng như quản lý dòng tiền một cách phù hợp. Trong kinh doanh, kỹ năng quản lý tài chính rất quan trọng, đặc biệt là đối với lĩnh vực khoa học công nghệ, khi những người sáng lập thường là những chuyên gia công nghệ thiếu kỹ năng quản lý một tổ chức. Có thể thấy rằng tư duy kinh doanh và khởi nghiệp đóng vai trò vô cùng quan trọng của, đây cũng là điều mà nhiều công ty khởi nghiệp còn thiếu.

Nhóm cung cấp nguồn nhân tài ban đầu cho công ty khởi nghiệp, nhưng doanh nghiệp khi mở rộng quy mô, thường có xu hướng thuê nhiều nhân tài hơn để làm việc với nhóm nòng cốt. Việc tìm kiếm nhân tài, dù là thành viên của nhóm nòng cốt nói riêng hay lực lượng lao động nói chung của công ty khởi nghiệp, đều quan trọng và đầy thách thức. Sự cạnh tranh nhân tài từ các doanh nghiệp khác, kể cả các Kỳ Lân hay các doanh nghiệp truyền thống là một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng thiếu hụt nhân tài.

Vấn đề then chốt chính là tài năng. Một nghiên cứu đã chỉ ra rằng đến năm 2030, tình trạng thiếu hụt nhân tài sẽ là yếu tố cản trở sự phát triển của công ty khởi nghiệp do chi phí để có được nhân tài sẽ rất tốn kém. Các nhà đầu tư nước ngoài quan tâm đến Indonesia vì thị trường rộng lớn và cộng đồng khởi nghiệp ngày càng tăng của nước này. Tuy nhiên, họ hết sức cẩn trọng trong việc đánh giá liệu các công ty khởi nghiệp có tiếp cận được tài năng cần thiết để thành công hay không.

Sản phẩm và Thời gian

Để đạt được tăng trưởng mạnh mẽ cũng như đạt được thành công, một công ty khởi nghiệp cần phát triển sản phẩm phù hợp với xu hướng cũng như nhu

cầu của thị trường. Điều này có nghĩa là sản phẩm của họ phải giải quyết được các vấn đề, nhu cầu hoặc phải thỏa mãn mong muốn để khách hàng sẵn sàng mua nó.

Đầu tiên, doanh nghiệp cần xác nhận ý tưởng hoặc vấn đề. Nhiều công ty khởi nghiệp gặp thất bại là do ý tưởng phát triển sản phẩm của họ thiếu tính độc đáo hoặc khi sản phẩm chỉ sửa đổi một chút sản phẩm mà không mang lại nhiều giá trị. Những công ty khởi nghiệp này chỉ đơn giản là “đi theo xu hướng” và không nhìn thấy những vấn đề mới cần giải quyết hoặc có nhu cầu mới chưa được đáp ứng. Họ có thể được truyền cảm hứng từ sự thành công của những Kỳ Lân như Gojek và Tokopedia, nhưng lại không nhận ra rằng họ cần một ý tưởng độc đáo. Ngay cả ở giai đoạn đánh giá vấn đề, sẽ rất tốt khi có những doanh nhân cùng tham gia suy nghĩ về vấn đề mà sản phẩm sẽ giải quyết.

Một khía cạnh liên quan chặt chẽ đến sự phù hợp của sản phẩm với thị trường là thời gian. Một ý tưởng có thể mang tính đổi mới và sản phẩm thường có thể được ưa chuộng nhưng có thể đó không phải là thời điểm thích hợp để gia nhập thị

trường. Ngược lại, một công ty khởi nghiệp cũng có thể thành công vì ra mắt sản phẩm đúng thời điểm. Ví dụ: tình huống thời điểm xấu có thể là suy thoái kinh tế, lạm phát làm giảm sức mua, sự tràn ngập các sản phẩm tương tự gần đây hoặc thiếu kiến thức của người tiêu dùng. Một sản phẩm có thể không thành công vì nó đi trước thời đại. Nhưng cũng có thể một sản phẩm có thể được tung ra thị trường ngay khi có nhu cầu mới; nó có thể “đúng lúc” và thành công trong việc thu hút làn sóng quan tâm của người tiêu dùng.

Thời gian hiếm khi được nhắc đến như một yếu tố tạo nên thành công của startup, nhưng trên thực tế, nó có ý nghĩa rất quan trọng. Đại dịch COVID-19 là một ví dụ điển hình về việc tính thời điểm theo cả nghĩa tích cực và tiêu cực. Một số công ty khởi nghiệp gặp khó khăn vì nhu cầu về sản phẩm và dịch vụ của họ giảm do lệnh phong tỏa. Ngược lại, nhu cầu về các sản phẩm và dịch vụ khác lại tăng lên (ví dụ: giao hàng tận nhà, y tế từ xa và ứng dụng hội nghị trên web)/.

Khánh Linh
(Theo adb.org)

AI CẢNH BÁO THỂ HỆ LỪA ĐẢO TÀI CHÍNH MỚI

Nhân bản giọng nói chỉ là một trong những công cụ mới trong kho vũ khí của những kẻ lừa đảo

Mùa xuân năm ngoái Paddric Fitzgerald nhận được một cú điện thoại ở nơi làm việc. Ông đang nghe nhạc trên điện thoại nên khi nhắc máy, giọng con ông hét lên trong loa điện thoại rằng cô bé đã bị bắt cóc. Sau này, khi nhớ lại Paddric Fitzgerald nói đó là một trong những khoảnh khắc kinh khủng nhất trong đời ông, như thể giây phút ấy ông đang sắp chìm vì chết đuối.

Từ chối lời khuyên mua súng của đồng nghiệp, Fitzgerald, nhà quản lý cửa hàng nằm tại miền Tây nước Mỹ, cuống cuồng chạy đi rút tiền từ ngân hàng trong khi tai vẫn nghe điện thoại. “Con gái tôi đang kêu khóc trong điện thoại, nói rằng bọn bắt cóc sẽ cắt cổ con bé trong lúc tôi xếp hàng chờ rút tiền” ông

nói “Lúc ấy, tôi đã quyết định rút hết tiền để trả cho chúng”. Nhưng chính một tin nhắn tình cờ của con gái đã vạch trần giọng nói trong điện thoại là giả. Đó là một vụ lừa đảo hết sức tàn ác và tinh vi được tạo ra bằng trí tuệ nhân tạo.

Câu chuyện của Fitzgerald là một ví dụ đáng sợ về cách AI trở thành một loại vũ khí đầy sức mạnh mới của những kẻ lừa đảo, buộc các ngân hàng và fintech phải đầu tư vào công nghệ để theo kịp cuộc chạy đua vũ trang công nghệ cao này. Fitzgerald nói: “Tôi đã không có biện pháp nào bảo vệ con mình vào thời điểm đó, nhưng tôi muốn tìm ra kẻ lừa đảo, khiến chúng nhận ra hành động của chúng xấu xa đến mức nào và chúng đã làm những điều xấu xa ấy chỉ bằng những cú nhấn phím”.

Sự phát triển và tiếp thu liên tục của công nghệ

có nghĩa là những kẻ lừa đảo không chỉ gây ra những mối đe dọa cho những người không hiểu biết hoặc dễ bị tổn thương. Ngay cả những người tiêu dùng thận trọng cũng có nguy cơ chịu tổn thất tài chính lớn từ gian lận được AI hỗ trợ.

Tăng mức độ tinh vi

Alex West, chuyên gia về gian lận ngân hàng và thanh toán tại công ty tư vấn PwC, cho biết việc xác định quy mô sử dụng AI của những kẻ lừa đảo là một nhiệm vụ khó khăn. Ông là một trong những tác giả của báo cáo về tác động của AI đối với gian lận và lừa đảo vào tháng 12 năm ngoái với sự cộng tác của liên minh liên Stop Scams UK. Báo cáo này xác định lừa đảo “nhân bản giọng nói” nhắm vào Fitzgerald là một trong những cách lớn nhất mà tội phạm dự định sử dụng AI. Ông cho biết “Những kẻ lừa đảo đã rất thành công và có thể chúng không cần sử dụng loại công nghệ này hoặc có thể chúng đang sử dụng AI, còn chúng tôi không thể phân biệt được khi nào nó được sử dụng. Nhưng rõ ràng công nghệ này sẽ làm tăng những vụ lừa đảo tinh vi hơn”. Steve Cornwell, người đứng đầu bộ phận rủi ro gian lận tại ngân hàng cho vay bán lẻ nhiều chi nhánh cao cấp TSB, cho biết mức độ tinh vi ngày càng tăng của công nghệ này là mối lo ngại lớn đối với các ngân hàng. Ông nói: “Nếu quan sát cách AI tạo sinh đang phát triển, có thể thấy cũng không lâu nữa giải pháp AI có thể trò chuyện theo thời gian thực với bạn bằng cách sử dụng giọng nói tổng hợp”.

Số liệu từ cơ quan quản lý thương mại ngành ngân hàng của nước Anh, UK Finance, cho thấy một xu hướng đáng hoan nghênh với tổn thất do gian lận giảm 8% so với cùng kỳ năm 2022. Nhưng một chính trị gia cấp cao giấu tên nói rằng việc tăng cường áp dụng AI - ChatGPT của OpenAI đạt khoảng 100 triệu người dùng hàng tháng trong hai tháng - có thể đảo ngược xu hướng này. Dữ liệu từ Cifas, một dịch vụ phòng chống gian lận phi lợi nhuận ở Anh, cũng gây lo ngại. Trong khi dữ liệu từ

năm 2022 cho thấy gian lận danh tính đã tăng gần một phần tư, thì các báo cáo về việc các công cụ AI được sử dụng để thử và đánh lừa hệ thống của ngân hàng đã tăng 84%. Stephen Dalton, giám đốc tình báo tại Cifas, cảnh báo: “Chúng tôi nhận thấy việc sử dụng hình ảnh, video và âm thanh deepfake ngày càng tăng trong các quy trình ứng dụng, cùng với các danh tính tổng hợp được xác định do quá trình kiểm tra 'sự sống động' hiện đang được thực hiện ở giai đoạn ứng dụng”.

Phát biểu tại Davos, Mary Callahan Erdoes, người đứng đầu bộ phận quản lý tài sản của JPMorgan, cho rằng việc tội phạm mạng sử dụng AI là một mối lo ngại lớn. Ngân hàng đã chi 15 tỷ USD hàng năm cho công nghệ trong những năm gần đây và tuyển dụng 62.000 kỹ sư công nghệ, trong đó nhiều người chỉ tập trung vào việc chống lại sự gia tăng của tội phạm mạng. Bà nói thêm: “Những kẻ lừa đảo ngày càng thông minh hơn, quỷ quyệt hơn, nhanh nhẹn hơn, ranh ma hơn và tinh quái hơn”.

PwC và Stop Scams cũng xác định các video được tạo ra giả tạo, hay còn gọi là deepfake, là một nguy cơ lớn. Henry Ajder, một chuyên gia về phương tiện truyền thông do AI tạo ra, người đã tư vấn cho các công ty bao gồm Meta, Adobe và EY, cho biết, công nghệ mới chỉ xuất hiện vào năm 2019 này đã và đang phát triển nhanh chóng. Ông nói: “Những gì đã xảy ra trong 18 tháng qua tương đương với hai thập kỷ tiến bộ so với bốn năm trước đó”. “Rào cản gia nhập thấp hơn nhiều so với trước đây”. Andrew Bud, giám đốc điều hành đồng thời sáng lập nhà cung cấp xác minh danh tính trực tuyến iProov cho biết chất lượng của những video giả này đã được cải thiện rất nhiều. Ông chỉ ra một nghiên cứu gần đây cho thấy hơn 3/4 số người tham gia không thể nhận ra được các video deepfake.

“Các tác phẩm deepfake chất lượng tốt có giá khoảng 150 USD trên web đen” Ông cho biết “Có cả một chuỗi cung ứng đang phát triển để phục vụ cho

lừa đảo được hỗ trợ bởi AI, với các bộ phận R&D xây dựng các công cụ tinh vi và kiếm tiền từ chúng trên web đen.” Natalie Kelly, giám đốc rủi ro của Visa Châu Âu, cảnh báo rằng có một loạt các hệ thống tập trung vào tội ác, chẳng hạn như WormGPT, FraudGPT và DarkBART. Bà cho biết: “Ngày nay thật khó để phân biệt đâu là thật đâu là giả”. Bằng cách sử dụng những công cụ đó, có sẵn trên web đen, liên lạc qua các diễn đàn hacking và ứng dụng nhắn tin chuyên dụng, bọn tội phạm có thể cung cấp dịch vụ viết phần mềm độc hại hoặc email lừa đảo nâng cao.

Lừa đảo lan truyền như thế nào?

Các tổ chức tài chính từ lâu đã chỉ trích các nền tảng truyền thông xã hội là phương tiện lan truyền lừa đảo. Mùa hè năm ngoái, một bản deepfake của chuyên gia tiết kiệm Martin Lewis và chủ sở hữu X, Elon Musk, đã lan truyền trên mạng xã hội, để quảng cáo một sản phẩm mà họ gọi là “Trí tuệ nhân tạo lượng tử”. Chính Lewis đã phải lên nền tảng X, trước đây được gọi là Twitter, vào tháng 7 để cảnh báo về hành vi lừa đảo này. Một số video nhắm đến khán giả Anh, có nội dung là các chương trình phát sóng của BBC, trong đó có nội dung giả mạo về thủ tướng Rishi Sunak ca ngợi lợi ích của AI lượng tử. Mặc dù một số video đã bị xóa hoặc không hoạt động, nhưng các tài khoản khác chỉ cần sao chép và dán nội dung tương tự.

AI không hoàn hảo

Trong một video hiện đã bị xóa, người được cho là thủ tướng Sunak đã phát âm sai cách những từ như “provided”. Và, mặc dù có tên là công nghệ cao nhưng việc vận hành lại thủ công một cách đáng ngạc nhiên. Các liên kết (link) từ deepfake sẽ khiến người dùng phải cung cấp số điện thoại của họ. Sau đó, những kẻ lừa đảo sẽ gọi điện, thuyết phục mọi người nộp tiền. Tuy nhiên, West nhấn mạnh, đối với tội phạm, lừa đảo là một trò chơi với số lượng lớn và AI có thể hỗ trợ để khiến cho nó trở nên đáng tin

cậy. Ông nói: “Làm cho nội dung trở nên đáng tin cậy hơn, dù chỉ thuyết phục được một tỷ lệ nhỏ người mắc bẫy, cũng có thể mang lại lợi ích lớn cho kẻ lừa đảo”. Một trường hợp như vậy là cựu trợ lý y tế ở Mỹ, người đã trở thành nạn nhân của một kẻ lừa đảo đầu tư trên X, hắn đã sử dụng AI để mạo danh Elon Musk. Một thành viên trong gia đình của nạn nhân cho biết: “Vụ lừa bắt đầu từ tháng 3 và chúng tôi chỉ biết đến vào tháng 8, sau khi cô ấy đã rút một số tiền rất lớn từ tài khoản hưu trí để cố gắng trả cho tài khoản đầu tư rởm”.

Trong quá trình ban đầu sử dụng tin nhắn trực tiếp, tên tội phạm cũng sử dụng một bộ lọc để giả dạng diện mạo của Musk, gọi video cho nạn nhân để thuyết phục cô nộp gần 400.000 USD mà cô này tưởng là sẽ đầu tư vào X. Trong khi đó, trên YouTube của Alphabet, một chương trình tặng quà bitcoin giả có diễn viên là Michael Saylor giả do AI tạo ra đã khiến cựu giám đốc điều hành MicroStrategy phải đưa ra cảnh báo trên mạng X “Hãy cẩn thận với thế giới bên ngoài và nhớ rằng không có bữa trưa nào miễn phí”. Những video deepfake này, được đăng bởi một loạt tài khoản giờ đã bị cấm, được gắn nhãn là video “trực tiếp” để khiến chúng đáng tin hơn.

Ajder cho biết các nền tảng đã thực hiện các bước để chống lại luồng nội dung ngày càng tăng do AI tạo ra. Vào tháng 9, TikTok thông báo người dùng sẽ được yêu cầu gắn nhãn nội dung do AI tạo ra, còn DeepMind của Google công bố hình mờ cho

hình ảnh AI vào tháng 8. Nhưng Ajder cũng quan ngại với báo cáo của các công ty truyền thông xã hội, vốn thường thực hiện các chính sách có vẻ rõ ràng theo kiểu từng phần. Ông cho rằng thiếu nguồn lực dẫn đến việc thực thi không hiệu quả.

Quan điểm của chính phủ Anh về AI và gian lận không nhất quán. Vào tháng 7, giám đốc điều hành của Cơ quan quản lý tài chính (FCA), Nikhil Rathi, đề cập đến tác động tiềm tàng của AI đối với “gian lận mạng, tấn công mạng và gian lận danh tính” trong một bài phát biểu về quy định cho các công nghệ mới. Tại phiên điều trần của ủy ban chọn lọc của của Bộ Tài chính vào tháng 12, Rathi cũng cảnh báo rằng bọn tội phạm đang “sử dụng AI một cách không kiểm soát” để thao túng thị trường. Quan chức FCA cho biết “khi AI được tiếp tục áp dụng, sẽ cần thúc đẩy đầu tư vào phòng chống gian lận, hoạt động và khả năng phục hồi mạng”. Nhưng chính phủ không đề cập rõ ràng đến công nghệ này trong chiến lược chống gian lận vào tháng 5 năm ngoái hoặc trong “điều lệ gian lận trực tuyến” tự nguyện dành cho các nền tảng Big Tech được công bố vào tháng 11. Bộ Nội vụ cho biết họ đang “làm việc với các đối

tác trong chính phủ, cơ quan thực thi pháp luật và khu vực tư nhân để tăng cường sử dụng AI nhằm giải quyết tội phạm và bảo vệ cộng đồng”.

Meta tuyên bố quảng cáo deepfake không được phép xuất hiện trên nền tảng của công ty và công ty sẽ xóa nội dung đó ngay lập tức khi bị phát hiện, đồng thời nói thêm rằng công ty “không ngừng làm việc để cải thiện hệ thống của mình”. Chính sách thông tin sai lệch của YouTube cấm các video bị chỉnh sửa hoặc bị thao túng. Năm ngoái, nền tảng này thông báo họ sẽ yêu cầu người sáng tạo tiết lộ tài liệu thực tế đã được biến đổi hay do AI tạo ra.

Chống lại bằng chính AI

Tình hình cũng không hoàn toàn ảm đạm. Mặc dù việc sử dụng AI của những kẻ lừa đảo đang tăng mạnh, nhưng các tổ chức, từ ngân hàng, Visa và Mastercard cho đến các công ty công nghệ chuyên dụng, cũng đang áp dụng công nghệ này. Bud của công ty iProov cho biết: “Nếu mắt người không thể nhận biết được video/hình ảnh có phải là thật hay không thì trò chơi này vẫn chưa kết thúc. Đó là một trò chơi mèo vờn chuột, còn chúng tôi cũng đang lớn mạnh nhanh như những kẻ xấu để luôn dẫn

đầu”. Ông cho biết công nghệ của iProov, được thiết kế để giúp chống lại deepfake và các hành vi giả mạo khác, đã được các khách hàng bao gồm Ban phương tiện cơ giới California, Dịch vụ kỹ thuật số của Chính phủ Anh và các ngân hàng lớn ở Nam Mỹ sử dụng.

Catch là một công ty khởi nghiệp khác sử dụng AI để chống gian lận, có trụ sở tại Mỹ. Công ty hướng tới mục đích giúp đỡ những người trưởng thành dễ bị tổn thương bằng cách phát hiện các vụ lừa đảo qua email, giải thích các cảnh báo nguy hiểm và đề xuất các bước tiếp theo. Uri Pearl, nhà đồng sáng lập giải thích “Tiền mà người lớn tuổi bị lừa thường có giá trị lớn đối với họ, trung bình số tiền bị lừa sẽ rất lớn và nếu họ nghỉ hưu, họ sẽ không có thời gian để kiếm lại số tiền đó”.

AI cũng đang được các ngân hàng sử dụng để hỗ trợ đội ngũ nhân viên đánh giá các vi phạm tiềm ẩn đối với các quy định chống rửa tiền. Gudmundur Kristjansson, người sáng lập kiêm giám đốc điều hành của công ty fintech Lucinity của Iceland, cho biết: “Có nhiều công ty nhỏ rất thú vị đang xuất hiện trong lĩnh vực 'hiểu khách hàng của bạn' và họ đang

thực hiện nhiều bước phát triển với AI tạo sinh”. Một trong những sản phẩm của Lucinity, có biệt danh là Lucy, lấy dữ liệu và chuyển đổi thành định dạng dễ đọc, góp phần làm tăng tốc quy trình giám sát giao dịch mang tính thủ công cao theo truyền thống.

Mất niềm tin

Nhưng ngay cả những tiến bộ này cũng có thể không đủ khả năng bảo vệ một số lĩnh vực bị tấn công. Bud giải thích: “Đối với giọng nói, cuộc chơi này dường như đã kết thúc. Ngày càng thấy rõ là chẳng có biện pháp bảo vệ hiệu quả nào”. Vì lượng dữ liệu nhỏ trong các tệp âm thanh khiến các công ty công nghệ khó phân biệt được đâu là thật đâu là giả, còn tác động đối với nạn nhân của các vụ lừa đảo do AI điều khiển lại vượt xa những tổn thất tài chính. Fitzgerald cho biết, trải nghiệm từ vụ lừa đảo đã làm thay đổi quan điểm của ông về công nghệ. Ông tránh xa thương mại điện tử và hầu hết các nền tảng truyền thông xã hội, đồng thời, chỉ cảm thấy yên tâm khi rút tiền tại ngân hàng và chi tiêu thay vì sử dụng thẻ./.

Phuong Anh

(Financial Times, 19/1/2024)